

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en ny lag om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den och att följande lagar upphävs: lagen om arrangemang i anslutning till grundandest av statens specialfinansieringsbolag, lagen om statens specialfinansieringsbolag, lagen om statsgarantifonden, lagen om statens specialfinansieringsbolags kredit-, borgens- och kapitalplaceringsverksamhet, lagen om statliga exportgarantier, lagen om statliga fartygsgarantier, lagen om statsgarantier för tryggande av basråvaruförsörjningen, lagen om statsgarantier för miljövårds- och energiinvesteringar, lagen om offentligt understödda export- och fartygskrediter samt ränteutjämning och lagen om bolaget Finlands Exportkredit Ab.

Propositionen grundar sig på målen i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering, vilka syftar till att stärka Finnvera Abp:s exportfrämjande roll genom en totalreform av lagstiftningen om bolaget. Enligt propositionen ska bolaget ha bättre möjligheter än för närvarande att agera effektivt som statens specialfinansieringsbolag och sköta bolagets närings- och industripolitiska uppgift. I lagen ingår bestämmelser om bolagets mål, uppgifter, struktur samt i huvuddrag om de finansieringsramar som bolaget har till sitt förhållande med beaktande av statens risktäckningskapacitet.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2026. Lagarna avses träda i kraft vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet.

Lag

om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Syftet med bolagets verksamhet

Statens specialfinansieringsbolag, nedan *bolaget*, har till syfte att främja export, finländska företags verksamhet, tillväxt och internationalisering samt hållbar ekonomisk tillväxt i Finland. Bolaget sköter statliga specialuppgifter genom att finansiera näringsverksamhet i Finland och utomlands, upprätthålla och utveckla ett konkurrenskraftigt exportfinansieringssystem samt genom att i Finland korrigera marknadsbrister inom utbudet av företagsfinansiering.

2 §

Bolagets förvaltning

1 mom. Bolaget och dess dotterbolag hör till arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde och arbets- och näringsministeriet svarar för ägarstyrningen av bolaget.

2 mom. Bolagets hela aktiestock ska vara i statens direkta ägo och besittning.

3 mom. Bolaget kan grunda och äga andra bolag för att fullgöra sina uppgifter. Bolagets dotterbolag Finlands Exportkredit Ab, som ägs i sin helhet av bolaget, har till syfte att främja Finlands ekonomiska utveckling genom att finansiera export. På Finlands Exportkredit Ab tillämpas denna lag med undantag för 4 § 1 mom. 2 punkten.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *garantiprogram* ett garantibeslut av bolaget, inom ramen för vilket en privat finansiär kan bevilja flera enskilda finansieringar,
- 2) *exportfinansiering* finansiering av export, utrikeshandel eller investeringar i utlandet, medelanskaffning och finansförvaltning i anslutning till dem samt avtal om riskskydd.

4 §

Bolagets uppgifter

1 mom. För att genomföra syftet med sin verksamhet har bolaget i uppgift att

- 1) självständigt eller i samarbete med andra finansieringsaktörer bevilja och administrera krediter, garantier, garantiprogram, borgen och andra ansvarsförbindelser i enlighet med företagets behov,
- 2) agera som exportfinansieringsinstitut,
- 3) delta i Europeiska unionens finansieringsinstrument och samarbeta med aktörer inom den offentliga och privata sektorn, EU-institutioner och internationella aktörer,

2 mom. För att fullgöra sina uppgifter kan bolaget

- 1) genomföra medelanskaffning och finansförvaltning,
- 2) köpa, sälja, äga och besitta aktier, bolagsandelar och motsvarande andelar, värdepapper och fast egendom,
- 3) genomföra undersökningar och utredningar som hänför sig till bolagets verksamhet och finansiering av företag, bedriva verksamhet för utveckling av och tillhandahållande av tjänster inom företagsfinansiering samt utföra andra specialfinansieringsuppgifter.

3 mom. På bolaget tillämpas inte kreditinstitutionslagen (610/2014).

5 §

Tjänsteansvar

På bolagets anställda och på medlemmarna i bolagets organ tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de sköter offentliga förvaltningsuppgifter i anslutning till behandling av finansiella ärenden som avses i denna lag. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

6 §

Tystnadsplikt

1 mom. Den som i egenskap av medlem eller suppleant i ett organ i bolaget eller dess dotterbolag eller som anställd hos dessa eller vid utförande av någon uppgift på uppdrag av dem har fått kännedom om den ekonomiska situationen hos någon kund vid bolaget eller dess dotterbolag eller hos någon annan person med anknytning till bolagets verksamhet eller om någons personliga förhållanden eller om en företagshemlighet, är skyldig att hemlighålla saken, om inte den i vars intresse tystnadsplikten har föreskrivits ger sitt samtycke till att saken röjs.

2 mom. Bolaget eller dess dotterbolag har dock skyldighet att lämna nödvändiga upplysningar som avses i 1 mom. till åklagar- och förundersökningsmyndigheterna för utredning av brott samt till andra myndigheter som enligt lag har rätt att få sådana upplysningar.

7 §

Undantag från tystnadsplikten i fråga om bolagets utlämnande av uppgifter

1 mom. Om inte något annat följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), har bolaget och dess dotterbolag trots tystnadsplikten enligt 6 § rätt att lämna nödvändiga uppgifter

- 1) till varandra för genomförande av finansieringsverksamhet eller riskhantering,

- 2) på begäran till arbets- och näringsministeriet eller finansministeriet för styrningen av och tillsynen över bolagets verksamhet samt för återkrav av statligt stöd,
 - 3) till Finansinspektionen i enlighet med 18 § 1 mom. i lagen om Finansinspektionen (878/2008) för genomförande av tillsynen över bolaget.
- 2 mom. Bestämmelser om utlämnande av uppgifter för genomförande av företagstjänster finns i lagen om kundinformationssystemet för företagstjänster (293/2017).

8 §

Behandling av personuppgifter

Vid behandling av personuppgifter tillämpas 15 kap. 18 a § i kreditinstitutslagen.

2 kap.

Villkor för och beslutsfattande om finansieringsverksamheten

9 §

Finansieringsfullmakter

1 mom. Beloppet av bolagets och dess dotterbolags förbindelser enligt 4 § 1 mom. får uppgå till högst 50 miljarder euro. Beloppet av skulder som bolaget upptagit för medelanskaffning och som staten svarar för får uppgå till högst 20 miljarder euro.

2 mom. Beslut om den närmare indelningen av maximibeloppen för bolagets och dess dotterbolags förbindelser som avses i 1 mom. kan fattas i statsbudgeten med riksdagens samtycke.

3 mom. Inom ramen för de maximibelopp som avses i 1 mom. kan staten ge bolaget förbindelser om täckning av kredit- och borgensförluster samt om utbetalning av ränte-, borgensprovisions- och verksamhetsstöd och andra motsvarande stöd. De anslag som behövs för att täcka förbindelserna tas in i statsbudgeten.

4 mom. I maximibeloppen för de förbindelser som avses i 1 mom. inräknas de ansvar som hänför sig till bindande anbud och gällande förbindelser på så sätt att överlappningar mellan förbindelserna elimineras. För att beräkna ansvaret omvandlas avtalsvalutan till euro enligt den kurs som Europeiska centralbanken har meddelat för valutan den dag då beslut om den beviljade finansieringen har fattats och den dag då skulden emitterades.

10 §

Allmänna förutsättningar för beviljande av finansiering

1 mom. Bolaget kan bevilja finansiering för näringsverksamhet och exportfrämjande i enlighet med syftet med denna lag. Bolaget ska vid bedömning av förutsättningarna för att bevilja finansiering fästa särskild vikt vid betalningsförmågan hos mottagaren av finansiering och vid vilka ekonomiska förutsättningar och möjligheter att utvecklas mottagarens verksamhet har.

2 mom. Bolaget ska ha kännedom om sina kunder och dessutom identifiera kundens verkliga förmånstagare och de personer som handlar för kundens räkning samt vid behov verifiera deras identitet. De riskhanteringsystem som avses i 11 § 3 mom. kan användas för att fullgöra skyldigheterna enligt detta moment. I fråga om kundkontroll gäller dessutom vad som föreskrivs i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017). Finansinspektionen kan meddela närmare föreskrifter om de tillvägagångssätt som ska iaktas vid kundkontroll enligt detta moment och om riskhantering.

3 mom. Bolaget kan av grundad anledning begränsa de verksamhetsområden eller verksamheter som finansieras på affärsmässiga grunder eller riskhanteringsgrunder.

4 mom. I finansieringsverksamheten ska Europeiska unionens regler om statligt stöd beaktas. Bestämmelser om återkrav av statligt stöd som strider mot EU-rätten finns i lagen om tillämpning av vissa av Europeiska unionens bestämmelser om statligt stöd (300/2001).

5 mom. Närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av finansiering får utfärdas genom förordning av statsrådet.

11 §

Grunderna för risktagning

1 mom. Bolaget ska i sin risktagning beakta bolagets mål att vara självbärande på lång sikt, bolagets roll som en närings- och industripolitisk aktör, ansvarsstockens riskkoncentrationer, möjligheterna att dela risken med andra finansiella institut eller andra aktörer samt andra motsvarande omständigheter. Dessutom kan bolagets fria egna kapital och statsgarantifondens medel beaktas i risktagningen.

2 mom. Bolaget fastställer de närmare principer för risktagning och finansiering som ska iakttas i verksamheten, med beaktande av ägarstyrningens riktlinjer för målen för bolagets risktagning.

3 mom. Bolaget ska ha tillräckliga riskhanteringssystem för att bedöma riskerna i sin finansieringsverksamhet.

4 mom. Närmare bestämmelser om grunderna för risktagning får utfärdas genom förordning av statsrådet.

12 §

Finländskt intresse

1 mom. Den verksamhet som finansieras ska vara belägen i Finland eller vara förenad med ett finländskt intresse. Med finländskt intresse avses i denna lag att beviljandet av finansiering kan anses vara till nytta för den ekonomiska utvecklingen i Finland.

2 mom. Vid bedömningen av det finländska intresset ska de positiva effekterna av finansieringsarrangemanget på samhällsekonomin, sysselsättningen, den offentliga ekonomin, miljön, den verksamhet som finansieras eller det finländska företagens verksamhetsförutsättningar eller andra därmed jämförbara omständigheter beaktas. Bedömningen kan också grunda sig på en helhetsbedömning av företagens verksamhet eller av finansieringsprojektet.

3 mom. Arbets- och näringsministeriet ska på ansökan av bolaget lämna ett utlåtande om huruvida villkoret i 1 mom. uppfylls.

13 §

Specialrisktagning

1 mom. Bolagets styrelse kan fatta beslut om att bevilja finansiering som specialrisktagning när den risk som sammanhänger med finansieringen är så stor att finansiering inte kan beviljas utifrån bolagets normala riskprövning eller när finansieringen skulle beviljas på exceptionella villkor. Beviljande av finansiering som specialrisktagning förutsätter ett beslut av arbets- och näringsministeriet om att de närings- eller industripolitiska villkoren eller andra vägande villkor uppfylls. Ministeriet meddelar beslutet på ansökan av bolaget.

2 mom. Förfarandet enligt denna paragraf tillämpas inte om det beslutas att beslutet om finansiering fattas som ett sådant ägarbeslut som avses i 14 §.

14 §

Beslut om finansiering som ägarbeslut

Ett ärende som gäller finansieringsbeslut och som hör till den allmänna behörigheten för bolagets styrelse kan i en specielsituation föras till bolagsstämman för avgörande med stöd av 6 kap. 7 § 2 mom. i aktiebolagslagen (624/2006), om finansieringsbeslutet är förenat med omständigheter som är betydande med tanke på bolagets risktäckningskapacitet och därigenom statens riskhantering eller om det är förenat med andra särskilt vägande skäl med tanke på staten.

15 §

Skyddsarrangemang

Bolaget kan trygga sina egna ekonomiska intressen genom skyddsarrangemang. Som skyddsarrangemang kan förbindelser enligt 4 § 1 mom. bytas ut mot ansvarsförbindelser som inte hänför sig till finansieringsverksamhet som avses i denna lag.

16 §

Begränsning av förluster

Bolaget kan begränsa de ekonomiska förluster som uppkommit eller uppkommer i dess verksamhet med åtgärder och förfaranden som allmänt används vid förvaltningen av ansvar, såsom genom att sälja fordringar, avstå från fordringar och köpa föremål för säkerheter.

3 kap.

Ekonomiska verksamhetsprinciper

17 §

Bolagets självbärande förmåga

Bolaget ska sträva efter att utgifterna för dess verksamhet på lång sikt kan täckas med inkomsterna från verksamheten. Vid bedömningen av om verksamheten är självbärande räknas de anslag som staten särskilt beviljat för bolagets verksamhet som inkomster.

18 §

Statens ansvar

1 mom. Staten svarar vid sidan av bolaget för garantier, borgen och andra ansvarsförbindelser, för avtal som hänför sig till medelanskaffning och finansförvaltning samt för fullgörande av förbindelser enligt avtal om riskskydd som hänför sig till dessa.

2 mom. Om de medel som fonderats för bolagets exportfinansiering eller statsgarantifondens medel inte räcker till för att täcka de ansvar som avses i 20 § 2 mom. eller för att säkerställa verksamhetens kontinuitet, ska anslag överföras från statsbudgeten till statsgarantifonden för detta ändamål.

3 mom. Om bolaget eller statsgarantifonden inte längre behöver de anslag som överförts från statsbudgeten för att täcka bolagets ansvar och avsättningar eller för att säkerställa verksamhetens kontinuitet, ska bolaget och statsgarantifonden till denna del redovisa medlen till statsbudgeten.

4 mom. Staten kan bevilja bolaget lån utan säkerheter och ställa proprieborgen utan motsäkerheter som säkerhet för lån och låneprogram som bolaget upptar.

19 §

Statsgarantifondens syfte och förvaltning

1 mom. Syftet med fonden, som står utanför statsbudgeten, är att täcka förluster som orsakas av exportfinansiering, om bolagets egna medel inte räcker till för dem.

2 mom. Arbets- och näringsministeriet ansvarar för fondens förvaltning och ordnandet av förvaltningen. Ministeriet kan ingå avtal med bolaget om ordnandet av förvaltningen av statsgarantifonden i bolaget. Fondens administrativa utgifter betalas ur fondens medel.

3 mom. Bolaget utarbetar regelbundet bedömningar till arbets- och näringsministeriet om huruvida fondens medel är tillräckliga.

20 §

Statsgarantifondens medel samt fondavgifter och fondlån

1 mom. Fondens medel består av överskott som influtit från den verksamhet som bedrevs av bolagets föregångarorganisationer, avkastning av fondens återkravsfordringar och medel som influtit av återkrav samt medel som överförts från statsbudgeten till fonden.

2 mom. Förlusterna av bolagets exportfinansiering täcks i första hand med bolagets egna medel, och om de inte räcker till, med medel ur statsgarantifonden. Om det vid upprättandet av bolagets mellanbokslut eller bokslut framgår att resultatet för bolagets exportfinansieringsverksamhet uppvisar förlust för räkenskapsperioden, täcks förlusten i första hand med det fria egna kapitalet för exportfinansiering i bolagets balansräkning och i andra hand med medel ur statsgarantifonden. Arbets- och näringsministeriet fattar beslut om betalning av fondens medel till bolaget.

3 mom. Bolagets fria egna kapital kan överföras till statsgarantifonden. Bolagsstämman fattar beslut om betalningar från bolaget till statsgarantifonden på framställning av arbets- och näringsministeriet.

4 mom. Bolaget kan på ansökan beviljas lån ur statsgarantifonden utan krav på säkerhet. Arbets- och näringsministeriet beslutar om beviljandet av och villkoren för lånet.

21 §

Bokföring, bokslut och revisorer

1 mom. I fråga om fondens bokföring och bokslut ska lagen om statsbudgeten (423/1988) och bestämmelser som utfärdats med stöd av den iaktas. Arbets- och näringsministeriet godkänner och undertecknar fondens bokslut och lämnar det till statsrådet för fastställelse.

2 mom. Revision av fondens konton och förvaltning utförs av revisorer som utses av arbets- och näringsministeriet. En av revisorerna ska vara CGR-revisor eller OFGR-revisor.

4 kap.

Tillsyn

22 §

Bestämmelser om finanstillsyn över bolaget

1 mom. Finansinspektionen svarar för tillsynen över bolaget. Vid finanstillsynen beaktas bolagets verksamhetsprincip och näringspolitiska uppgift och de omständigheter som är utmärkande för specialfinansieringsbolaget med tanke på dess syfte och verksamhet. Vid finanstillsynen beaktas hur bolaget skiljer sig från kreditinstitut och tillsynspraxis för dessa. Bestämmelserna om finanstillsynen över bolaget består av följande delområden:

- 1) allmänna förutsättningar för bolagets affärsverksamhet,
- 2) bolagets förvaltning och styrningssystem, och
- 3) bolagets riskhantering.

2 mom. Bolagets verksamhet omfattas inte av ett minimisoliditetskrav.

3 mom. Vid tillsynen över bolaget ska särskild vikt fästas vid att bolagets verksamhet är självbärande på lång sikt i enlighet med 17 § och att verksamheten är förenlig med de syften som anges i denna lag.

4 mom. Närmare bestämmelser om tillsynen och om de bestämmelser som tillsynen gäller utfärdas genom förordning av statsrådet. Vid beredningen av statsrådets förordning ska arbets- och näringsministeriet höra finansministeriet och Finansinspektionen.

23 §

Nyckeltal för uppföljning som används vid tillsynen

1 mom. Vid bedömningen av bolagets risker ska med beaktande av de begränsningar som anges i 22 § i synnerhet kapitalets tillräcklighet, likviditet, kreditrisk, ränterisk, operativ risk och eventuella andra riskfaktorer beaktas. Bolaget beräknar regelbundet nyckeltal som allmänt används inom finansieringsverksamheten för riskbedömning och beskrivning av verksamheten.

2 mom. Närmare bestämmelser om nyckeltal för bolagets verksamhet utfärdas genom förordning av statsrådet.

24 §

Finansinspektionens uppgifter vid tillsynen över bolaget

1 mom. Finansinspektionen bedömer hur väl bolagets verksamhet följer bestämmelserna om tillsyn och delområdena för tillsynen över bolaget enligt 22 § och den förordning som utfärdats med stöd av den.

2 mom. Finansinspektionen ska upprätta en bedömning av huruvida bolagets verksamhet uppfyller kraven enligt 22 § och lämna bedömningen till bolaget, arbets- och näringsministeriet och finansministeriet. När det gäller bedömningens omfattning och bedömningsintervall ska verksamhetens kvalitet, omfattning och mångsidighet, bolagets ansvarsställning och dess utveckling samt betydelse för finansmarknaden beaktas. Finansinspektionen ska vid behov utföra stresstester på bolaget som stöd för utarbetandet av bedömningen.

3 mom. Finansinspektionen utövar tillsyn över definieringen och beräkningen av de nyckeltal för uppföljning som avses i 23 §.

4 mom. Finansinspektionen har rätt att för sin tillsynsuppgift få den rapportering som behövs från bolaget, göra begäranden om tilläggsuppgifter och inbjuda till samråd.

25 §

Offentlig varning

1 mom. Finansinspektionen ska meddela bolaget en offentlig varning om bolaget uppsåtligt eller av oaktsamhet handlar i strid med bestämmelser om finanstillsynen över bolaget eller i strid med föreskrifter som utfärdats med stöd av de bestämmelserna, och bolaget inte utan dröjsmål korrigerar sitt felaktiga förfarande.

2 mom. Bestämmelser om sökande av ändring finns i lagen om Finansinspektionen (878/2008).

Ikraftträdande

Ikraftträdande
Övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet.

Helsingfors den 20

Statsminister

Förnamn Efternamn

...minister Förnamn Efternamn